

**Gudenåprojektet
sætter fokus på
værdiskabelsen
igennem et aktørlandskab**

TEKST /

MIRIAM IENSEN

Projektmedarbejder hos C2C CC, Region Midtjylland

2

BIRGITTE HOFFMANN

Lektor ved Institut for Planlægning, AAU

2

MAI-BRITT QUITZAU

Lektor ved Institut for Planlægning, AAU

De traditionelle interessentanalyser kan med fordel suppleres af et nyt visuelt kortlægningsværktøj, der giver større indblik i aktørernes værdier og bidrager til at udvikle relationer og løsninger. Gudenåprojektet i C2C CC (C12) udvikler og afprøver sammen med Aalborg Universitet et 'aktørlandskab', som **har vist sig værdifuldt i forhold til at udvide forståelsen af aktørerne og deres forskellige værdier** samt pege på mulige interaktioner.

Gudenåen strækker sig med sine 160 km. igennem de syv kommuner Hedensted, Horsens, Skanderborg, Silkeborg, Favrskov, Viborg og Randers. I Gudenåprojektet står repræsentanter fra kommunerne og Skanderborg Forsyning overfor den udfordring at skulle involvere aktører i forskellige klimatilpasningstiltag mod stigende oversvømmelser langs Gudenåens breder. 'Aktørlandskabet' blev her benyttet som metode for at styrke en værdibaseret tilgang til klimatilpasning på tværs af de mange aktører.

Den traditionelle interessentanalyse er et projektledelsesredskab, som benyttes til at udpege interessenter, deres andel i projekter og deres potentielle indflydelse i det fremtidige projektforsløb. Begrebet interessenter understreger derfor netop deres andel i projektet. 'Aktørlandskabet' lægger derimod vægt på en bredere kortlægning af aktører, der ikke nødvendigvis ved første øjekast har en central andel i projektet, herunder aktører, der kan blive en del af en fremtidig udvikling. Desuden orienterer kort-

lægningen sig ikke alene mod selve klimatilpasningen, men arbejder bredere med aktørernes værdimæssige interesser og dynamikker, og endelig lægger værktøjet op til at undersøge og bygge relationer og værdier, der kan bidrage til at finde fremtidige løsninger.

Det bredere perspektiv er udviklet for at kunne arbejde med mere innovative og værdiskabende løsningsrum i udviklingsprocessen. Klimatilpasningsprojekter er ofte komplekse og konfliktfyldte, fordi de skal 'ommøblere' arealanvendelser, og fordi vi har en forventning om, at de udover at styrke lokalsamfundets robusthed overfor klimaforandringer som oversvømmelser og tørke, også skal skabe merværdi. Der er gode eksempler på, at klimatilpasning kan skabe lokale (f.eks. rekreative, natur, erhvervsmæssige) værdier, og det peger på, at de mange ressourcer til klimatilpasning også bør bidrage til lokalsamfundsudvikling og bæredygtig omstilling. De innovative løsninger og den lokale værdiskabelse kræver imidlertid samarbejde på tværs af kommunale forvaltninger og forsyningsselskaber og de mange forskellige lokale aktører som lodsejere, borgere, erhvervsliv og interesseorganisationer.

EN VISUEL KARTOGRAFI OVER AKTØRER, DERES VÆRDIER OG RELATIONER

'Aktørlandskabet' er inspireret af kartografiens verden, der skaber grafiske repræsentationer af geografiske områder gennem kort. Formålet med kortet er ofte at skabe overblik over indholdet og karakteren af et givent område, mens kompleksiteten samtidig reduceres ift. virkelighedens repræsentation. Et kort gengiver så at sige et områdes karaktertræk i en fortolket repræsentation. Visuelle repræsentationer af virkelighedens sociale og teknologiske landskaber i et aktørlandskab kan på samme måde som kartografien være med til at skabe et repræsentativt overblik over værdier og derigennem reducere virkelighedens kompleksitet, så den får en mere overskuelig form. Denne form for repræsentativitet af virkeligheden kan være

essentiell i projekter såsom Gudenåprojektet, hvor man kan miste overblikket over de mange forskelligartede aktører, deres relationer og de potentielle muligheder for værdiskabelser, der kan eksistere i et projekt.

En lignende tilgang bliver benyttet indenfor konfliktløsning og konfliktkortlægning, hvor konflikter kortlægges visuelt for at åbne op for nye perspektiver, som kan lede til nye aktørkonstellationer og løsningsrum. Netop dette var særlig aktuelt i Gudenåprojektet, hvor aktørlandskabet gjorde det muligt at tydeliggøre aktørernes tilhørsforhold til Gudenåen, som vist på figur 1. Det åbnede for en mere vidtgående forståelse, der blev inkluderet i det (sektor) faglige objektiv på åen.

ET VÆRKTØJ TIL BÅDE AT STYRKE DIALOGEN INTERNT OG EKSTERNT

Ved at udvikle et visuelt overblik over aktørerne i aktørlandskabet blev de forskellige aktørers forankring og relation til både Gudenåen og hinanden tydeligere for koordineringsgruppen. Aktørlandskabet peger på, hvordan selve åen og arealer langs Gudenåen ofte repræsenterer flere forskelligartede, og nogle gange modsatrettede, interesser og værdimæssige standpunkter hos aktører. F.eks. har fiskere og sejlere ofte fokus på tilgængeligheden til vandet og åens 'naturlige' forløb, mens landmænd og lodsejere er optaget af at fastholde og beskytte deres arealer mod åen, samt også de traditioner og affektioner, der er knyttet til disse arealer, som ofte har været i familien i generationer.

Udviklingen af kortet kvalificerede derfor dialogen mellem de deltagende kommuner og forsyningen og gjorde det herigennem nemmere at leve sig ind i aktørernes verdener. Aktørlandskabet skaber herigennem en stærkere grobund for en bredere inklusion af de involverede aktører og deres værdier ift. deres tilhørsforhold til klimaprojektets genstandsfelt, her Gudenåen. Det kan benyttes i selve inddragelsesprocessen til at styrke aktørernes forståelse for hinandens udgangspunkter og værdimæssige standpunkter samt sikre større medejerskab og involvering hos aktører. Og det kan bidrage til at se potentialer for udvikling igennem en større forståelse for de værdimæssige interesser, der er på spil. ●

FAKTA

C12 Gudenåen er et delprojekt under det seksårige partnerskab, Coast to Coast Climate Challenge (C2C CC) under Region Midtjylland. Formålet med projektet er at danne en fælles forståelsesramme for konsekvenserne af klimaforandringer ved Gudenåen og herudfra skabe et grundlag for en tværgående indsats og koordination af innovative klimatilpasningstiltag